БҮГҮ ЧУРТТАРНЫҢ ПРОЛЕТАРИЙЛЕРИ, ХАТТЫЖЫҢАР!

ШЫН

Совет Эвилелинин Коммунистиг партиязының
Тыва область болгаш Кызыл хоорай комитеттериниң,
ажылчы чоннар депутаттарының область Совединиң органы

1925 чылда үндезилетинген

1955 ЯНВАРЬ 13 ЧЕТВЕРГ № 9 (3203)

ӨРТЭЭ 20 КОП.

БӨГҮНГҮ СОЛУНДА:

Совет Эвилелинде (1 арын).

РСФСР-ниң Дээди Совединге болгаш чер-чер Советтеринге соңгулдалар белеткели (1 арын).

Тудугжуларның Бүгү-эвилел чөвүлел хуралынга Н. С. Хрущевтүң чугаазын тускай ном кылдыр үндүрген (1 арын).

М. Пахомов. — Советтер ажылында харыысалгалыг үе (2 арын).

А. Анара. — Парлалга чагылгазының ажылын күштелдирер (2 арын).

Кызыл районнуң башкыларының чөвүлел хуралы (2 арын).

С. Серингоол. — Акушерка Монгуш Бичиңмаа (2 арын).

Район Совединиң сессиязынга илерээн четпестерни шиитпирлиг-биле чайладыр (2 арын).

М. Михайлов. — Бөгүн Бүгү-эвилелдиң көдээ ажыл-агый делгелгезинде (3 арын).

Б. Тагба. — Ажыл-агый дептерлериниң демдеглелдерин шынарлыг чорудар (3 арын).

Улус демократиязының чурттарында (4 арын).

Италияның Коммунистиг партиязының IV национал конференциязының ажыттынганы (4 арын).

СПОРТ: **В. Дмитриев.** — Совет конькичилерниң делегей чедишкиннери (4 арын).

ШКОЛА ИНТЕРНАТТАРЫНЧЕ КИЧЭЭНГЕЙНИ КҮШТЕЛДИРЕР

Коммунистиг партия болгаш Совет чазак улус өредилгезиниң талазы-биле чаа-чаа перспективтиг соруглаларны салып, оларны боттандырарынче угланган чугула хемчеглерни ап турар, ылангыя уругларның өредилгезинге болгаш кижизидилгезинге таарымчалыг бүгү байдалдар бистиң чуртта тургустунган.

Тыва улуска партияның болгаш чазактың сагыш салыышкынының чырыткылаңчак илерээшкиннериниң бирээзи — колхозчу ааттарның школаларда өренип турар 7450 уругларын күрүнеиң долу хандырылгазынга киргени болур. Бистиң области школаларның хөй кезии интернаттыг болуп турораы-биле өске областардан болгаш крайлардан ылгалдыг. Ам области 74 школа интернаттары ажылдап турар. Күрүне школа интернаттарынга онза кичээнгейни салып турар. Оларның хереглелинге болгаш чарыгдалынга эрткен чылын безин 29.053 мун рубльди тыныскан аны 1945 чыл-биле дөмейлээрге 5 катап хөй болган.

Бистиң школаларывыс коммунизминиң тургузукчуларын — бүгү тала-биле сайыраңгай кижилерни кижизидер соруглалыг болгаш бүгү улустуң сагыш салыышкыны-биле хүрээлетинген. Келир үениң аныяк салгакчыларын бедик культурлуг болгаш күшажылчы чаңчылларга кижилиериниң чугула болгаш харыысалгалыг соруглазы интернаттарның мурнунда салдынган. Ылангыя өреникчилерниң кичээлге алганы билиглерни бызыглаарынга, оларны культурлуг ажылчанга кижизидеринге, күшажылга чаңчыктырарынга таарымчалыг бүгү байдалдар интернаттарга тургустунган турар ужурлуг.

Бистиң области элээн хөй школа интернаттары боттарының мурнунда салдынган соруглаларын эки күүседи, культурлуг кижизидилгениң ёзулуг төвү болгу бергеннер. Оларның чижээнге Чөөн-Хемчик районнуң Хайыраканда эге, Чаа-Хөлдүн ортумак, Туранның чеди чыл школаларының интернаттары кирер.

Маңгы Туранның чеди чыл школазының интернадын чижек кылдыр көргүзүп болур. Ында 140 уруглар күрүнеиң долу хандырылгазында турар болгаш интернатта чурттап турар бүгү өреникчилер ортузунга чорудар хемчеглер школаның башкылар совединиң бадыгааны план ёзугаар чоруп турар. Школачыларның күшажылга кижизидилгезинге улуг кичээнгей салдынган. МТС, колхоз, электростанция болгаш бүдүрүлге черлеринче экскурсияларны чорудып турар. Чазаныганыңа, «Шевер холдарның», аныяк натуралистерниң, авиамодельдин, фоточуруктуң бөлүмнери ажылдап турар. Школачылар боттарының шефтеп турары «Кызыл таваарчын» көдээ ажылгагый артелиг-биле бызыг харызалыг. Көдээ ажылгагыйның чепсек-херекселдериниң тургузуу-биле, чаа техника-биле таныжып, колхозтуң сураглыг малчыннарының, хөвү ажылының мурнакчыларының, механизаторларның солун беседаларын уруглар үргүлчү дыңнап турар. Ол болза, эң үнелиг болгаш ажыктыг түүл болур.

Оон-биле чергелештир областың школа интернаттары бүрүзү шупту ындыг чедишкинниг ажылдаваан турарын айтыр херек. Мурнакчыларның дуржулгазын нептередир, күрүне хандырылгазында турар уругларның кижизидилгезин эжиждер ажылдарны амдаа сегидип албаан интернаттар бисте бар.

Барыын-Хемчиктиң Кызыл-Мажалыс, Бай-Тайганың «Мурнакчы» колхозунуң школа интернаттарында кижизидилге ажылы кошкак тургустунган. Интернат соок, арыг-шевер эвес, ында эг-херекселдиң камналгазы багай тургустунган. Көдээ ажылгагыйның, үлетүрүнүң мурнакчыларыг-биле өреникчилерниң ужуражыышкыннарын, беседаларны организаставаан турар. Класстан дашкаар ажылда байдал оон-даа дора. Кижизидикчилерниң ажылында улуутулга болгаш хыналда кошкак тургустунган. Районо эргелекчилери болгаш школа директорлары интернаттар ажылынче кичээнгейни салбаан.

Школа интернаттары материалдыг суурлар-биле болгаш дериг-херекселдер-биле четпес хандырылган. Бай-Тайга районнуң төвү—Тээлиде, Чөөн-Хемчик районнуң Чадаана сумузунда школа интернаттарында чурттап турар уруглар чаңгыс орунда ийи-ийи кылдыр ужуп турарлар. Тоора-Хем интернады кышкы байдалга бүрүн белеткетинмээн болгаш чылыглатынмаан. Мындыг четпестер-биле эптежип болбас ужурлуг бис.

Хөй-хөй интернаттарның кошкак ажылының чылдаганнарының бирээзи болза, облоно интернаттар эргелекчилеринге болгаш кижизидикчилерге кижилерни шилип алырда, оларның политиктиг болгаш ажылгышчы мөзүшынарын өренип көрбейн томуйлап турарында. Интернаттар эргелекчилери үргүлчү солчур чорук чаңчыл болган. Ынчангаш идик-хеп, орун-дөжек болгаш азыгчем ышкаш бүгүле материалдыг өртектиг чүүлдериниң санучёду багай, оларның эдилел, ажыглалында-хынында чогундан самчыгдалдар, үрелип чидер чоруктар бар болуп турары тиварылга эвес. Уруглар ортузунда күш-ажылдың, эстетиканың, арыг-шеверниң кижизидилгези кончуг кошкак. Интернаттарның хөй кезиниң материалдыг базалары, дериг-херекселдери амдаа четпес, аңаа күрүнеден үндүрүп берген хөреңгилерни улус өредилгезиниң органнары четче ажыглавайн келген.

Областың хереглекчилер ниитилелиниң эвилели болгаш облоно интернаттарда чурттап турар уруглардың хандырылгазын харыысалга чок көрүп турарындан 1954 чылда азыгчем садарынга бир миллион ажыг, а идик-хеп садарынга 300 мун ажыг рубль ажыглатынмайн арткан. Ол ышкаш кадык камгалал органнары интернаттарның арыг-шеверинге ниити корумчурумну тургузарынга болгаш эмчи дузаламчыларын чогуур өйүнде көргүзеринге кошкак дузалажып турарлар.

ВЛКСМ область болгаш район комитеттери школаларда комсомол, пионер ажылдарының эжиждилгезин амдаа чедип албаан, школа интернаттарының үлегерлиг байдалы дээш тодаргай хемчеглерни боттандырбайн турар. Ылангыя комсомолдуң харыысалгалыг ажылдакчылары интернаттарга кончуг хаая барып турар. Комсомол, пионер организациялары интернаттарда кижизидилге ажылының инициаторлары болбайн турар. Пионер вожатыйлары, кижизидикчилер спорттуң янзы-бүрү маргылдаларын кылырынга, хана солуннарының ажылын эжиждеринге, уругларның боттывынгыр ураң-чүүлүн организастаарынга уруглар коллективиниге далыып ажылдаар ужурлуг. Областың культура эргелели көдээ клубтарга, культура бажыннарынга кино-театрга школачыларга таарышкан кино-чуруктарны болгаш уругларның репертуарларын калбартын, оңу организастап чорударының хемчеглерин алыр ужурлуг.

СЭКП райкомнары интернаттарның ажылынга партийжи контрольду хүн-бүрү боттандырып, эргелекчи болгаш кижизидикчи кадрларны шилип алырының база оларны белеткээриниң хөрөнге практиктиг дузаламчыларны көргүскен турары чугула. Интернаттарда уруглар-биле кижизидилге ажылының утка-шынарын ханы өренип көрүп, интернаттар ажылын партия райкомунуң бюро хуралдарынга чугаалажып турар ужурлуг.

Райкүүскомнар, облоно ажылчы чоннар депутаттарының область Совединиң V сессиязының шиитпирин амыдырал кылынга боттандырып, школа интернаттарында четпестерни үзүткаарының шиитпирлиг хемчеглерин алыр ужурлуг. Райкүүскомнар болгаш сан, садыг органнары интернаттарны үзүткел чок акшаландырарынче, үлетүр болгаш азыгчем бараанарыг-биле хандырарынче үргүлчү кичээнгей салыр ужурлуг. Райкүүскомнарның, улус өредилге органнарының, школа директорларының хүлээлгези болза, интернаттарның материалдыг базазын бызыглаары болур.

Школа интернаттарынга сагыш салыышкын бүгү-ниитиниң херээ. Оларның материалдыг базалары болгаш дериг-херекселдерин четче хандырары, оларны мергежилдиг, ак-сеткилдиг кадрлар-биле бызыглаары партия, совет, хөй-ниити организацияларының хүндүлүг хүлээлгези.

Тудугжуларның Бүгү-эвилел чөвүлел хуралынга Н. С. Хрущевтүң чугаазын тускай ном кылдыр үндүрген

Күрүнеиин политиктиг литературалар үндүрер парлалга черге тудугжуларның, архитекторларның болгаш тудуг материалдарының, тудуг болгаш орук машина тудуунуң үлетүрүнүң база төлевилел болгаш эртем-шинчилел организацияларының ажылдакчыларының Бүгү-эвилел чөвүлел хуралынга 1954 чылдың декабрь 7-де Н. С. Хрущевтүң «Тудугнуң индустриалдыг методтарын калбаа-биле нептередир, шынарын эжиждер болгаш бот-үнезин чиигедир дугайында» чугаазын тускай ном кылдыр парлап үндүрген.

Номну массалыг тираж-биле парлап үндүрген.

(СЭТА).

Совет Эвилелинде

Чурттуң бүдүрүлгелеринде

А. А. Жданов аттыг «Кызыл Сормово» завод (Горький хоорай) колхозтарга болгаш совхозтарга чүк чүдүрер теплоходтар белеткеп кылырынче эгелеп кирген. Судноуң чүк көдүрери—20 тонна, оон дүргени шакта 14 километр чедип турар. Теплоход бүрүзүнге чүгле ийи кижи ажылдаар.

* * *

Силикаттыг туйбу заводунуң бирги эзлчээнин тудуушкуну Воронежте доозулган. Бүдүрүлге чаа механизмнер-биле дерилгеннер, технологтуг чорудулгаларның хөй нуруузу автоматчытынган. Бо чылын 60 миллион кезек туйбуну кылып үндүрер. Ийиги эзлчегниң тудуушкуну доозулган соонда заводтуң бүдүрүкчүлүү чылда 120 миллион кезек туйбу чедер.

* * *

Сибирьниң көдээ ажыл-агый машиналар заводунуң (Новосибирск) ажылчыннары болгаш инженер-техниктиг ажылдакчылары эрткен чылын эгелекчи 800 саналдарны киргген. Хөй-хөй чаа саналдарны бүдүрүлгеге шинчээткен болгаш беш миллион рубль ажыг камналганы бүдүрүлгеге берген.

(СЭТА).

Тудугнуң индустриализациязы

ЧАА ЗАВОДТАР

МОЛОТОВ. Демир бетон кылыгларының улуг заводунуң тудуушкуну хоорайның кылында дооступ турар.

Мун кубометр ажыг демир бетон оорталарны болгаш плиткаларны бүдүрүлге белеткээн.

Пеносиликаттыг кылыглар бүдүрүп үндүрер база бир бүдүрүлге хоорайда туттунуп турар.

ДЕМИР-БЕТОН КОНСТРУКЦИЯЛАР БҮДҮРҮЛГЕЗИ

ЙОШКАР-ОЛА. № 116 трестиниң тудугжулары демир бетон конструкциялар бүдүрүлгезинче киргген. Олар демир бетон 500 блоктарны белеткээн, олар бажыннарның өжеклеринде салдынган.

ТУДУГ МАТЕРИАЛДАРЫНЫҢ ҮЛЕТПҮРҮНГЕ ДЕРИИШКИН

КУЙБЫШЕВ. Куйбышевтиң «Строймашина» заводу тудуг материалларының үлетпүрүнге чаа дериишкинни кылып үндүрүп турар. Минералдыг чиг этти эзилдери-биле силикаттыг чүүлдерни үзүктел чокка белеткээр аппаратты, автокладтарны чүдүрер болгаш дүжүрер чорудулганы бүрүнү-биле механизастаар арганы берип турар электри дамчыдылга көвүрүүн бүдүрүлгеге белеткеп кылган.

Ам заводтуң коллективи чыынды демир бетон бүдүрүлгелеринге чаа дериишкин кылып баарынче эгелеп кирикен. Чаа 30 машиналарны болгаш механизмнерни, оон иштинде цемент болгаш бетон урар черлерни, пено-бетон булгаар саваларны, чүве хевирлээр комбайннарны шингээдип алыр болгаш бүдүрүп үндүрер апаар.

(СЭТА).

Грузин ССР. Куталисиден чеди километрде Риони хемде Гумати ГЭС деп гидроэлектростанциязын тудып турар.
Чурукта: Гумати ГЭС-тиң тудугжуларының чаа суурнуң ниити хевири.
Фото П. Луценконуу. СЭТА-ның фотохрониказы.

Кур черлерден келген аалчылар Москвада

Москва комсомолунуң чорутканы, кур болгаш курукан черлерни ажыглалга киирип турар районнардан шөлээлеп келгеннер Москвада аалдап чоруп турарлар. Мурнунда оларның ажылдап турганы бүдүрүлгелериниң болгаш албан черлериниң коллективтери оларга чуректиг ханызындан ужуражып турарлар. Оларның дыка хөйү Кремльге аныяктарның чаа чыл бүдүнга чоразынар.

Январь 5-те Л. М. Кагановичаттыг бирти подшипник заводунда бодунуң өнүктерилге мурнунда ацаа ажылдап турган Валентина Ломтева чедип келген. Эрткен чылдың чазынында бүдүрүлгелериниң өске 70 аныяк ажылчыннары болгаш албан-хаакчылары-биле кады ол кур болгаш курукан черлерни ажыглалга киирип алыры-биле чоруткан.

Заводтуң аныяк бүдүрүлгечилери В. Ломтеваны сонуургап дыңнааннар. Оон чугаалааны болза:

—Мен ам Кустанай областың Куйбышев совхозунда трактористтер болуп ажылдап турмен. Шаанда аңаа дээш көрбөөн хөвү чыткан. Быска хуусаанның дургузунда бистиң совхозувус 18 мун гектар черни ажыглалга киирип алган. Совхозтуң төп көдаанында тудугнуң улуг ажылдары чоруп турар. Бистер 46 квартиралыг 11 бажыннарны эптеп тургускан бис, ниити чурттапга черин, ногаа шыгжаар черни, складты туткан бис. Ам ийиги ниити чурттапга черинин тудуушкуну дооступ турар. Барык-ла бүгү чаа келгеннер тудуушкунда киржип турарлар. Чижээ, мен кышкы үеде штукатурку, печник, дашчы болуп ажылдап турдум. Бодунуң холдары-биле кылган бажыңга чурттаары дыка таарымчалыг.

Совхозтуң чаа барганнары чүгле эки ажылдап турар эвес, харын хөглүг дыштанып турарлар. Бисте бот-тывынгыр ураң-чүүл бөлүмү бар, удавас чаа клуб туттунар. Совхозта чаа кижилер улам-на көөп турар. Чоокта чаа бистер Белоруссиядан келген аныяктар-биле ужуражкан бис. Ам чаа келген ажылчыннар курстарда өренип турарлар. Чазын олар бистиң биле кады кур черлерни андарып киирип-терлер.

Тараадаң чаа совхозтарда болгаш МТС-терде амыдыралдың болгаш ажылдың дугайын төрээн бүдүрүлгелеринге Сталин аттыг заводтуң, «Кызыл пролетарий», «Манометр» заводтарның болгаш өске-даа черлерниң эргиде ажылчыннары чугаалааннар.

Комсомолчу энтузиастарның үлегери аныяк москвачыларның чүректеринде хып, оларның-биле кады чаа черлерге ажылдап чоруурунуң күзелдерин илередип турар.

Чүгле январь 4-түң болгаш 5-тиң дургузунда Москвага кур черлерни ажыглалга киирип алырынче чоруур күзелдерин илереткен аныяктардан каш-каш чүс биладириишкиннер киргген.

Анкара ГЭС-тиң тудуушкунунда

ИРКУТСК. Чөөн-Сибирьниң демир оруунуң чоруткан чериңден ырак эвесте, Ангара хемниң эриинде келир үениң Ангара гидроэлектростанциязының турбиналарының болгаш генераторларының хыналда чыылда базазының тудуушкуну эгелээн. Бо кыштың дургузунда аңаа электри болгаш гидромеханика дериглерин шыгжаар складтар, кательная болгаш өске-даа тудуглар туттунган турар. Демир орук шугуму базаны кол магистрал-биле тудуштурар. Металлоконструкцияларны дүжүреринге болгаш эптеп чыырынга көдүртүр крааннарны тургузуп турар.

Тудугда агрегаттарның кезектери көөп эгелээн. Харьковтан 4 статорну алган, беш дугаарының кээрин манап турар.

Москваның, Ленинградтың, Свердловскиниң, Новосибирскиниң болгаш өске-даа хоорайларның чүс ажыг бүдүрүлгелери сибиржи гидротудугжуларының чагыгларын кылып турарлар.

(СЭТА).

Бирги орус революцияның бежен чылынга

ЛЕНИНГРАД. Ленинниң хоорайы 1905 чылдың революциязының бежен чылын калбаа-биле демдеглээринге белеткеп турар. Невскиниң Ленин аттыг машина тудуушкун заводунуң, Тельман аттыг нарын болгаш техниктиг сукно комбинадының болгаш өске-даа бүдүрүлгелериниң цехтеринге, агитпунктуларга ол хүнге холбашкан беседалар болуп эртип турар.

М. Е. Салтыков-Щедрин аттыг күрүне библиотеказында элээн каш делгелгелерни тургузуп турар. Ында В. И. Ленинниң болгаш И. В. Сталиниың чогаалдарын салган литератураның бирги экспозициязы ажыттынган, ол бирги орус революцияның белеткелинге болгаш хөгжүлдезинге хамаарышкан, ында материалдар Петербургка, Москвага, Украинага, Сибирьге, Уралга, Белоруссиага, Прибалтикага болгаш өске-даа черлерге революцияның болуп турганының дугайын көргүзүп турар. Тускай черни бирги орус революцияның бүгү делегей ужурдузазынга холбаштырган. «1905 чыл—ураң-чечен литературада» деп салбырны экспозицияда киирген.

СЭКП-ниң Куйбышевский, Смольнинский, Кировский райкомнарының библиотекаларында ол ышкаш делгелгелер ажыттынган.

Хоорайның экскурсия бюрозу «Петербургтуң пролетариады бирги орус революцияның чылдарында» деп темалыг экскурсияларны автобустарга организастап турар.

(СЭТА).

Кур черлерде чаа оруктар

НОВОСИБИРСК, январь 7. Алтай болгаш Красноярск крайларының, Новосибирск, Омск, Тюмень болгаш Барнын Сибирьниң өске-даа областарының чаа черлер шингээдилгезиниң районнарында ниити узуну ийи мун километр ажыг автомобиль оруктарының тудуушкунунга белеткел эгелээн. Бо болза, автомастерскаяларлыг болгаш бензин кудуп бээр станциялардыг асфальтыаан делгем орук болур. Чаа оруктар кызылгас тарыырының болгырак пунктулары-биле Сибирьниң демир орук магистралын харызаштырар. Бо оруктан кур черлерден тараанның агымкыны элеваторларга болгаш чүдүрүлге станцияларынга кирер.

Оруктарны кылыры-биле машина-оруктуң 10 станциялары тургустунар. Тудуушкунну индустриалдыг аргалар-биле — чер кастырар бедик бүдүрүлчүлүг машиналарның, бульдозерларның, автогидронаторларның орукту асфальтылаарының механизастатынган агрегаттарының дузалы-биле чорудар апаар.

Чаа оруктарның бирги эзлчээ бо чылын-на — чаа дүжүттүң тараазын сөөртүрүнүң эгезинде ажыглалга кирер.

(СЭТА).

РСФСР-ниң Дээди Совединге болгаш чер-чер Советтеринге соңгулдалар белеткели

Соңгукчулар ортузунга агитация ажылы

ЛЕНИНГРАД. РСФСР-ниң Дээди Совединге болгаш ажылчы чоннар депутаттарының чер-чер Советтеринге соңгулдаларга белеткел улам-на калбарып турар. Мун хире агитпунктулар хоорайда ажыттынган. Соңгукчулар ортузунга агитация ажылы чорудары-биле партия организациялары 700 мун ажыг кижини тускайлаан.

Бо хүннерде Ленинский, Кировский, Куйбышевский, Калининский болгаш өске-даа районнарның агитпунктуларында болгаш хөй-ниити чурттапга бажыннарында лекцияларны, илеткелдерни, беседаларны кылып турар. Совет Эвилелиниң бүгү делегей болгаш иштики байдалының дугайын, улуг кыдат улустуң, улус демократиязының чурттарының ажылчы чоннарының чедишкиннериниң дугайын чугаалап берип, совет демократиянның принциптерин, совет хамаатыларның эргезин болгаш хүлээлгелерин агитаторлар тайылбырлап турар.

СЭКП обкомунуң болгаш хооркомунуң библиотеказында, Ленинский, Смольный, Кировский болгаш партияның өске-даа райкомнарының библиотекаларында агитаторларга болгаш соңгукчуларга дузаламчы литература делгелгези ажыттынган.

Агитколлективтер удуртукчуларының область семинары

ТОМСК. Агитколлективтер удуртукчуларының семинары ажылын эгелээн. Семинарның киржикчилери болза, областың Томск, Асина, Тегульдетский, Зырановский, Бакчарский хоорайларның болгаш өске-даа районнарның агитколлективтер удуртукчулары болуп турар. Бирги кичээлге области агитация-массалыг ажылдың байдалының дугайында болгаш соңгулдаларга белеткел үезинде агитколлективтерниң соруглаларының дугайында СЭКП обкомунуң секретары эш Москвин илеткел кылган. Оон соонда, семинарның киржикчилери дуржулга солушкан, бүгү делегей байдалының дугайында лекцияны, совет чогаалчыларның ийиги Бүгү-эвилел съездиниң түңнелиниң дугайын болгаш Курганның алдар-сураглыг хову ажылдакчызы эш Мальцевтиң ажылының дуржулгазының дугайында пленкага бижитинген чугаазын дыңнаан.

Агитаторларның семинарларын каяа чаар чорудар дугайында агитколлективтер удуртукчуларынга сургаалдалыг илеткелдерни номчуп бээр.

(СЭТА).

Донбастың эң аныяк хоорайының соңгулда округтарында

ДОКУЧАЕВСК, (Сталин область). Чартык чылдың мурнунда Сталин областың Еленовские Карьеры деп ажылчын суур хоорай кылдыр чаартынган, аңаа Докучаевск деп атты тывыскан. Оон чурттакчылары хоорай Соведин бир дугаар соңгуур. Ынчангаш соңгулданың 15 округтарын тургускан.

Сөөлгү үеде Докучаевскиге улуг өскерлиишкиннер болган. Эрткен чылын Март 8-зи, Тайбың, Пушкин, Чөөн чүк аттыг чаа кудумчулар ында тывылган. Ол кудумчуларда Еленовский руднигинин дагжыларынга, байлакшыдылга фабриказының ажылчыннарынга болгаш тускай эртемниглерине хамааржып турар чараш тускай бажыннарны туткан. Хоорайның төвүнде хөй квартираларлыг чаа бажыннар, даг техникумунуң бажыны, студентилериниң ниити чурттапга бажыны, школалар, культура ордузу, кинотеатр бедип үнген.

Соңгукчулар ортузунга агитация-массалыг ажыл ам хоорайда калбарган. Ол ажылды чүс-чүс башкылар, медицина ажылдакчылары, рудниктиң тускай эртемниглери, бүдүрүлгениң мурнакчылары чорудып турар.

(СЭТА).

Колхозта агитпункт

САРЫГ-БЕЛ. (Телефон-биле). РСФСР-ниң Дээди Совединге болгаш чер-чер Советтеринге соңгулдалар хүнүнге чедишкиниг ужуражыры дээш Барыын-Хемчик районнуң ажылчы чоннары бедик көдүрүүшкүнүг ажылдап турар.

Сарыг-Белде № 10 агитпункт (эргелекчизи эш Калгак-Хүрен) көрүштүг дериглеп, соңгулда материалдары база өске-даа литература-биле байлак хандырылып турар. Соңгукчуларның дыңзызын тургузары доозулган, агитпунктуда эзлчеглиг дежурныйлар аңаа келгеннерни эзлдек хүлээп ап, тургустунган айтыгларны чөптүг тодаргайлап турар.

Агитпункт планныг, ол ёзугаар агитаторларның сургаалдалыг хуралын 2 удаа, дуржулга солчурукун хуралын 1 катап организастаан. Бо талазы-биле «Комсомол 30 чылы» колхозта парторганизация (секретары эш Тавак-оол) багай эвес ажылдап турар. Агитколлективте 30 кижи бар, олар бо аразында хамаарышкан участоктарынга 4—7 чедир барып, соңгукчулар ортузунга беседаларны калбартып турар.

Колхозтуң малы эки кыштаглап турар, урдунган (четчир санныг) 1260 центнер үрезиниң хөй кезии арыглап алган, ында 2 трактиг тускай звено ажылдап турар. Ол ышкаш колхоз бо чылдың тудуунга 1500 кубометр ыяш белеткээр соруглалыг, а ынчаарга Борбак-Тал сынында эш Намдакайга удурткан 83 кижи январь 10-та чедир 960 кубометрни белеткээн.

Советтер ажылында харыысалгалыг үе

1955 чылдың февраль 27-де РСФСР-ниң Дээди Совединге болгаш Россий Федерациязының ажылчы чоннар депутаттарының черчер Советтеринге соңгулдалар болур. Совет кижилер бистиң чүргүвүска эрткен соңгулда кампанияларының үеинде тургустунган боттарының кайгамчыктыг чаңчылдарын барымдаалап турар. Үлетпүр бүдүрүлгелериниң болгаш транспорттуң коллективтери, колхозчулар, МТС-тер болгаш совхоотар ажылчыннары эрткен чылдың дургузунда ажылдың түңнелдерин үндүрбүшаан, соңгулдалар хүнүнге төлептиг ужуражыр дээш, дайын сөөлүндеги ийиги беш чылдың сөөлгү чылының планын хуусаа бетинде күүседири дээш, коммунистиг тургузуушкунга улам ынайгы чедишкиннер дээш социалистиг чарышты калбаа-биле нептередип турар.

Бистиң республикавыстың Дээди Совединге болгаш черчер Советтеринге соңгулдалар болза бүзүлбас принциптери Совет Конституцияда салдынган делегейде эң-не демократтыг соңгулда системазынга үндезилээш эрттер. Республиканың күрүне эрге-чагырга-зының черчер болгаш дээди органнарынга боттарының төлээлекчилерин соңгувушаан, совет кижилер социалистиг демократияга үндезилээн улустуң долу эргезин, күрүнени эргелеп башкарарынга ооң шиитпирлиг ролюн чайыннандыр көргүзерлер.

Соңгулдаларга белеткелдиң баштайгы үе-чадазы дооступ турар. Областың, райониарның, хоорайларның, көдээ черлериниң болгаш суурларның соңгулда комиссиялары бадылатынган болгаш ажылдан киришкен. РСФСР-ниң Дээди Совединге болгаш ажылчы чоннар депутаттарының черчер Советтеринге соңгулдалар талазы-биле соңгулда округтары тургустунган болгаш округтарның соңгулда комиссиялары бадылатынган. Кызыл хоорайда болгаш областың районнарында соңгулда участоктары тургустунуп, участоктарның соңгулда комиссияларына хөй-ниити организацияларының болгаш ажылчы чоннар ниитилелериниң төлээлекчилерин депшидип эгелээн. Хоорай, көдээ болгаш суур Советтериниң күүскомнарының черчер болганда соңгукчуларның даңзыларын кылып киришкен.

Эрткен соңгулдаларда ышкаш соңгулда кампаниязында хөй-хөй муң мурнакчы ажылчыннар, колхозчулар, совет интеллигенциянның төлээлекчилери хаара тутунган. Олар соңгулдаларга организаст-техниктиг белеткел талазы-биле черчер Советтериниң күүскомнарына идепкейлиг дузалажып турар: соңгукчуларның даңзыларын тургузуп, соңгулда участоктарын дерип-шимеп турарлар. Агитаторлар соңгукчуларга барып, совет соңгулда системазын, Совет Эвилелиниң Коммунистиг партиязының политиказын тайылбырлап берип, бистиң чүргүвүстүң бүгү делегей болгаш иштики байдалын ажылчы чоннарга таныштырып берип турар.

Ынчалзажок бир тээ улуг күштерин шимчээшкинде киргген төлээде, соңгулдаларның белеткелин болгаш чорудулгазын бот агымышкына киириш болур деп бодаар болза шын эвес болур ийик. Улус судтарынга эрткен соңгулдаларның үеинде ажылчы чоннар депутаттарының чамдык район болгаш хоорай Соведериниң күүскомнарының удуртукчуларының бот ооҗургалының база чамдык ажылдакчыларның даскан ажыг-херекке харыысалга чок чоруунуң түңнелинде улуг четпестер болгаш алдагдалдар, соңгулда хоойлузун үрээр чоруктар болдунганын демдеглээри эргежок чүгүл. Чижээлээрге, Кызыл хоорайга, Чөөн-Хемчик, Бай-Тайга, Кызыл болгаш чамдык өске-даа районнарга соңгукчуларның даңзыларын тургузуларының болгаш чарлаарының үеинде соңгулда эргелиг кашгдаа муң хамаатыларны кааскан болган. Соңгулдалар дугайында дүрүмү үрээш, ол бүгү соңгукчуларны даңзыларга соңгулдаларның мырынай бүдүүзүнде, харын ооң туржук мырыңай соңгулдаларның од хүнүнде барып киришкен турганаан. Чамдык черлерде амгы соңгулда кампаниязында соңгукчулар даңзыларын тургузарын үшкү чергениң ажылдакчыларынга бүзүредип база оларның ажылын хынаваан турар, ол чорук соңгукчуларны адын каастар болгаш соңгулда хоойлузун үрээр чоруктарга чедирип чадап чок.

Амгы соңгулдалар эрткен соңгулда кампаниялларынга дөмейлээрге боттуг онзагай байдалдыг. Ол онзагай байдал чүл дээрге РСФСР-ниң Дээди Совединге соңгулдалар ажылчы чоннар депутаттарының черчер Советтеринге соңгулдалар биле харугда эрттери болур. Ынчангаш соңгукчуларның даңзыларында, соңгулда участоктарында бистиң республикавыстың черчер болгаш дээди Советтеринге соңгулдалар талазы-биле нинти болур.

Хоорай, көдээ болгаш суур Советтериниң күүскомнарының сорулгазы чүл дээрге, суд шиитпирлерин өскүтаар соңгулда эргелерин казыткан болгаш угааны солуу кижилерден аңгыда, он сес хар четкен бүгү хамаатыларны доктаамал аалы түр чүрттап турар чериниң аайы-биле январь 27-те чедир соңгукчулар даңзыларынга чугаажок киргген турары болур. Хамаарышкан күүскомнуң даргазының болгаш секретарының ат салганы соңгукчулар даңзыларын чарлаанының соонда соңгулда участоктарында пемелде даңзыларга холунда чүгле «бадылаар эргениң шынзылгалыг» (ол тускай майык-хевирлиг болур) кижилер киириптинген турун болур деп чүве соңгулда хоойлузу-биле көрдүнген. Мындыг шынзылгалар чок соңгукчулар хамаарышкан күүскомнуң шиитпирин өскүтаар даңзыларга киириптинген турун болур, ол чорук соңгукчуларга артык чоннашкынны болдурар, чүге дээрге ол таварылгалы олар даңзыларга киирер дугайында дилег кылып, билдириишкиннер киирер апаар болгай.

Ол негелделер болза соңгукчуларның даңзызын кылырын даскан ажылдакчыларның, база соңгулдалар дугайында Дүрүмнү шыңгыы сагыырын хандырар хүлээлгелиг ажылчы чоннар депутаттарының Советтериниң күүскомнарының, а ол ышкаш хамаарышкан соңгулда комиссияларының харыысалгалының бүгү долузун база дагын онзалап демдеглеп турар.

Соңгулда кампаниязының ийиги эң чүгүл үе-чадазы болза депутаттарга кандидаттарны депшидери, оларны округтарның соңгулда комиссияларына бүрүткөөри болур. Ол ажылды база соңгулда хоойлузунга ыяк дүүштүр чорудар ужурлуг. Улус судтарынга эрткен соңгулдаларда Чөөн-Хемчик райкүүскому соңгулдалар дугайында дүрүмде көрдүнген турбуже, чәрби үш хар четпээн кижини улус шиитпекчизинге кандидат кылдыр бүрүткеп, улуг частырыгны кыгаанын сактын алыры эргежок чүгүл.

Ынчаарга депутаттарга кандидаттарны депшидер болгаш бүрүткөөр талазы-биле кампания база соңгулда округтарының аайы-биле оларның боттарының соңгукчулары-биле ужуражыышкынарын организастаарының үеинде Советтериниң болгаш ажыл-агый органнарының адынга соңгукчуларның бүгү-ле шүгүмчүлелдиг сагындырыгларын, оларның депутаттарга чагыгларын өөренип көөр болгаш түңнээр, совет, ажыл-агый болгаш культура-чырыдыышкын органнарының бүгү звеноларының ажылын эжижидер талазы-биле боттуг тодаргай хемчегларны алыр хүлээлгелиг.

Соңгулда кампаниязының доостур үе-чадазы болза соңгулдаларның хүнү болур. Анаа ыяк белеткенир ужурлуг. Черчер Советтериниң күүскомнары болгаш округтарның соңгулда комиссиялары участоктарның соңгулда комиссияларын соңгулданың бүгү-ле эргежок чугула документациязы-биле өй-шаанда хандырар хүлээлгелиг. Соңгулда участоктарынга культура-башкынарының, школаларының, күрүне болгаш хөй-ниити организацияларының башкынарының эң эки өрөөлдерин тускайлап бээри эргежок чугула. Бадылаашкынның чажыдын кандыг-даа үрээр чорукту болдурбас бүгү-ле эргежок чугула таарымчалыг байдалдарны участоктарны дерип турарының үеинде тургузар херек. Соңгулда үеинде эргежок чугула бүгү-ле чүүлдер участоктарның соңгулда комиссияларының эргезинге бердинген турар ужурлуг.

Совет улус бодунуң улуг Коммунистиг партиязын болгаш Төрээн Совет чазаан долгандыр сырый каттыжып алган улуг политиктиг болуушкун болур соңгулдаларже чоруп орар. Советтерге соңгутурар депутаттарга кандидаттар болза коммунистерниң болгаш партия кежигүнү эвестериниң бузулбас блогунуң кандидаттары болур.

Соңгулдалар болза совет социалистиг күрүнениң типлетирбес амыдыралчы күжү болуп турар совет улустуң моральполитиктиг чаңгыс-эвиниң чза чаймынанчак көргүзүү болур. Соңгулдалар бистиң чүргүвүска коммунизм тургузуушкунунуң түгүн бедик тудуп турар Совет Эвилелиниң Коммунистиг партиязын база дагын алдаржыдар.

М. ПАХОМОВ.

Ажылчы чоннар депутаттарының Тыва область Совединиң күүсекчи комитединиң секретары.

чы чоннар депутаттарының Советтериниң нүүрү-биле хоорайның болгаш көдээниң ажылчы чоннарының холунда турар» деп ССРЭ-ниң Конституциязында чугаалап турар. Соңгукчулар болза депутаттарга кандидаттарны депшидериниң болгаш оларның биле ужуражыышкыннарның үеинде күрүне эрге чагырга-зының органнарынче боттарының чорутканнары политика талазы-биле мөзү чок будулчак кижилериниң деңнелинге чедир чуглуп батпайн, харын ленинчи-сталинчы хевириниң күрүне ажылдакчыларының байдалынга доктаамал турарын, Совет Эвилелиниң Коммунистиг партиязының политиказын амыдыралга чүткүлдүг боттандырарын негээр эргелиг. Депутат—улустуң айбычызы. Депутат болза, бодунуң соңгукчулары-биле үргулчүнүң харыызаазын тудуп, оларның негелделерин болгаш саналдарын барымдаалап көөр, чоннуң доктаамал өзүп турар хереглелдерин хандырар дээш бодунуң күжүн харамнанмас хүлээлгелиг.

Чер-чер Советтериниң соңгулдалар соонда үениң дургузунда ийи чыл эрткен. Область, район, хоорай, көдээ болгаш суур Советтериниң хөй-хөй депутаттары боттарының соңгукчулары-биле үргулчу харыызажып, оларның сүмелерин болгаш саналдарын амыдыралга боттандырып, ооң-биле Советтериниң болгаш оларның күүсекчи органнарының ажылын эжижидериниң херээнге боттарының салыышкынын киргреннер. Ынчалзажок улустуң соңгутурганнарының аразынга чижээлээрге область Совединиң депутады эш Шарабаров болгаш ооң-даа өскелер ышкаш политика талазы-биле мөзү чок будулчак кижилериниң деңнелинге чедир чуглуп баткан, боттарының дүрзү-хевирин аморальдыг үүлгедиишкиннер-биле бакыраткан, боттарының соңгукчу массаларындан хоорулган болгаш оларның бүзүрелин шынзыктырбаан ындыг кижилер база бар болган.

Ажылчы чоннар депутаттарының Советтериниң күүскомнары депутаттарга кандидаттар депшидерин болгаш оларның боттарының соңгукчулары-биле ужуражыышкынарын организастаарының үеинде Советтериниң болгаш ажыл-агый органнарының адынга соңгукчуларның бүгү-ле шүгүмчүлелдиг сагындырыгларын, оларның депутаттарга чагыгларын өөренип көөр болгаш түңнээр, совет, ажыл-агый болгаш культура-чырыдыышкын органнарының бүгү звеноларының ажылын эжижидер талазы-биле боттуг тодаргай хемчегларны алыр хүлээлгелиг.

Соңгулда кампаниязының доостур үе-чадазы болза соңгулдаларның хүнү болур. Анаа ыяк белеткенир ужурлуг. Черчер Советтериниң күүскомнары болгаш округтарның соңгулда комиссиялары участоктарның соңгулда комиссияларын соңгулданың бүгү-ле эргежок чугула документациязы-биле өй-шаанда хандырар хүлээлгелиг. Соңгулда участоктарынга культура-башкынарының, школаларының, күрүне болгаш хөй-ниити организацияларының башкынарының эң эки өрөөлдерин тускайлап бээри эргежок чугула. Бадылаашкынның чажыдын кандыг-даа үрээр чорукту болдурбас бүгү-ле эргежок чугула таарымчалыг байдалдарны участоктарны дерип турарының үеинде тургузар херек. Соңгулда үеинде эргежок чугула бүгү-ле чүүлдер участоктарның соңгулда комиссияларының эргезинге бердинген турар ужурлуг.

Совет улус бодунуң улуг Коммунистиг партиязын болгаш Төрээн Совет чазаан долгандыр сырый каттыжып алган улуг политиктиг болуушкун болур соңгулдаларже чоруп орар. Советтерге соңгутурар депутаттарга кандидаттар болза коммунистерниң болгаш партия кежигүнү эвестериниң бузулбас блогунуң кандидаттары болур.

Соңгулдалар болза совет социалистиг күрүнениң типлетирбес амыдыралчы күжү болуп турар совет улустуң моральполитиктиг чаңгыс-эвиниң чза чаймынанчак көргүзүү болур. Соңгулдалар бистиң чүргүвүска коммунизм тургузуушкунунуң түгүн бедик тудуп турар Совет Эвилелиниң Коммунистиг партиязын база дагын алдаржыдар.

М. ПАХОМОВ.

Ажылчы чоннар депутаттарының Тыва область Совединиң күүсекчи комитединиң секретары.

Улус хереглелиниң чаа бараанныры

Электрилиг даараныр машина

Ржевтиң Петровский аттыг заводу шевергин даараныла машиналарының баштайгы хевирлерин кылып үндүрген. Ол шоолуг улуг эвес—8,5 килограмм деңнелиг, электри моторлуг.

Чурукта: РСФСР-ниң Чурт үлетпүрүнүң министерствозунуң бүдүрүп турары калбөк хереглел бараанныының делгелгезинде электрилиг даараныр машина.

Фото **Л. Великжаниниии.** (СЭТА-ның фотохрониказы).

Акушерка Монгуш Билчиңмаа

Монгуш Билчиңмаа Кызылдың фельдшер-акушер школазын доозары билек ону Чөөн-Хемчик районнуң Чадаана хоорайда кижи эмнелгезинге ажылдадыры-биле чоруткан.

Баштайгы чылындан эгелээш, ол бөжуур бажыңга ажылдап киргген. Ажылдаан чылындан эгелээш чонга ак-сеткилдиг бараан болуп, бөжуур болгаш чаа бөжаан иелерни эптиг ээлдек ажаап, ылаңгыя аныяк иелер ортузунга тайылбыр беседа ажылдарын болгаш эмчи дузаламчызын калбаа-биле нептередип, идепкейлиг өки ажылдап келген. Удаваанда ол чоннуң улуг хүндүткелин бодунга чаалап алган.

Монгуш Билчиңмаа Чадаана хоорайның бөжуур бажыңына чеди чыл дургузунда ажылдаан. Колхозтарга эмчи четкилерин калбартып, аңаа дуржулгалыг шыырак эмчилерни тургузарын барымдаалаан, ону 1952 чылда «Октябрь 30 чылы» колхозтуң кижи эмнелгезиниң эргелекчизи кылдыр быжыглаан.

Аңаа баргаш, ол, колхозчу өрегелериниң болгаш малчыннарның аалдарын кезип чоннуң оргузунга лекция, беседаларны үргүлчү чорудуп келген.

Колхозка бөжуур бажыңны тургузарының эң-не чугулазын ол билгеш, колхоз баштаар черинге айтырыгны тургузуп турган, 1954 чылдың эгезинде үш орунналыг бөжуур бажыңны кылдырып алган. Колхозчу хөрөөженнер ам боттарының бажыңнарынга бөжуур чорукту болдурбайн эмнелге черинде кээп бөжуп турарлар. Ол бажыңның ишти арыг-силиг, чырык, чылыг, ында бүгү-ле таарымчалыг байдалдарны тургускан. Эрткен чылын аңаа 50 ажыг иелер кадык, шыырак эки бөжааннар.

Ол бажыңга чүгле колхозтан иелер кээп бөжуп турар эвес, харын Сүт-Хөл районнуң Хөр-Тайга, Кызыл-Тайга болгаш Ийме сумуларындан, Дуржулга станциязындан дыка хөй иелер кээп бөжуп турарлар. Бо чорук болза, эш Билчиңмаа бодунуң ажылынга улам-на мергежип, чонга ээлдек болуп, ак-сеткилдиг эки ажылдап турарын көргүзүп турар.

С. СЕРИН-ООЛ.

Хову ажылдарынга белеткел

ШАГААН-АРЫГ, (Телефон-биле). Шагаан-Арыг МТС-тиң механизаторлары часкы хову ажылынга эки белеткенип, септелгени улам калбартып турар. МТС-те парторганизация секретары эш Дамдын-ооллуң редакцияга дыңнатканы болза:

— Эрткен дөртү кварталда МТС 18 тракторларны, 25 сеялкаларны, 5 культивасторны, тракторнуң 23 андазыннарын болгаш 50 илиирлерни септеп белеткээн. Кылдынган ажылдың шынары багай эвес болуп турарын хыналда көргүскен.

Январының баштайгы он хонуунда МТС-тиң механизаторлары 4 тракторларны болгаш 5 андазыннарны кылып дужаагаан. Коллективтиң январь 10-да болган хуралынга часкы хову ажылынга бүгү белеткелди Совет Армияның 37 чыл ойын таварыштыр доозарын шиитпирлээн. Ол болза, соңгулдалар хүнүнге механизаторларның база күшажылчы болаа болур.

Кызыл районнуң башкыларының чөвүлел хуралы

Кызыл районнуң башкылары боттарының чоокта чаа январь чөвүлел хуралынга чыылгаш, өөредилге кижизидилгелиг ажылды эжижидер дугайын чугаалажып эрткен.

Районнуң башкылары өөредилге программазын күүседири, школаларга политехника өөредилгезин калбартып чорудары дээш өөредилге чылының бирги чартыында элээн ажылдарны чоруткан. Тустус эртемнерни башкылаарының шынарын бедидип, аңаа өөреникчилерниң багай демдек чок өөредилгезин чедип алган мурнакчы башкылар хөй. Чижээ, Бай-Булуң школазында эш Хорошилова, Баян-Колда —эш Гурина, Чедерде — эш М. Маады, орус дыл башкылары эштер Турусова, Боярова болгаш өскелер-даа эки түңнелдиг болган.

Школа директорларының, өөредилге эргелекчилериниң талазындан школаның өөредилге кижизидилгелиг ажылдарын эжижидерин чедип алыры дээш башкыларның ажык кичээлдерин организастап, оларның дуржулга солчуушкуннарын калбартып турган. Башкыларның методтуг каттыжышкыннарының ажылдарын эжижидип, ылаңгыя аныяк башкыларның башкы мергежилинге дузалап, оларның кичээлдерингe олуржуп, ооң шын анализин берип, четпестерни өй-шаанда идередип узуткаларының хемчегларын чоруткан. Ооң түңнелинде чартык чылдың өөредилге шынарынЭэрбек школазы 94 хуу, Чедер школазы 91 хуу күүсеткен. Ол ышкаш эки ажылдыг школалар бар.

Ооң-биле чергелештир четпестер база бар, чүл дизе, районда школа назылыг 40 ажыг уруглар школаже хаара тутунмаан. Өөредилгениң бирги чартыының түңнелинге элээн хөй өөреникчилер түңнелге киришпээн. Өөреникчилерниң чылдагаан чок черге кичээл үзер чоруктары ам-даа узуткатынмаан. Ылаңгыя Суг-Бажының школазы 200 ажыг өөредилге шагы үскен болгаш өөредилге кижизидилгелиг ажылды четпес турускан. Чамдык школалар дыл эртемиңге домактар сайгарылгадын болгаш арифметикага бодалгалар мергежилгелерин өөреникчилерге шын кылдырып өөредирин кичээнгейге албас чоруктуң фактылары бар. Кара-Хаак школазының 21 өөреникчизи чүгле орус дылга багай демдек алган. Суг-Бажы, Кара-Хаак школаларының өөредилге шынары куду болган.

Район башкыларының чөвүлел хуралынга директорлар (эргелекчилер), башкылар болгаш кижизидикчилер тодаргай саналдарны бергеннер.

Эрбек школазының башкызы эш Ядрышникова уругларны күш-ажылга чаңчыктырын өөредириниң ужур-дузазын чугаалаан. Ол мынча дээн:—башкылап турар класымга күш-ажыл кичээлин баштай экскурсиядан эгелээн мен, ол болза, бичии уругларның бүдүүлгениң бөдүүн үүрмек хереклелери-биле танышып, оларның херектиң, ужур-дузалыын болгаш ону ажыглаарының аргаларын бөдүүнү-биле билип алырынга уругларга дузалап турар. Ооң соонда уругларга бөдүүн ишки-бүрү хевирлерни сааныннар-биле кезип келгыры айтып, оларга сүмелеп, ооң эгелээш чоорту-ла хол-биле чазап-даа, даарап-даа кылырының аргаларын өөредип турар мен. Ынчангаш ол талазы-биле өөреникчилер элээн быжыг билиглерни шиңгээдип ал турарлар—деп эш Ядрышникова ажыл дуржулгазын чугаалаан.

Эш Хорошилованың (Бай-Булуң) школазы бодунуң саналынга чугаалааны—районо, школа директорлары болгаш өөредилге эргелекчилериниң талазындан школаларда очулдыг ажылдап турар эртемнерже кичээнгей салбайн турар болгаш ооң хынаалдазын кошкак тургузуп турар. Физика, химия дээн ышкаш эртемнерге көргүзүлге материалдарын ховар чорудуп турар.

— Облоно болгаш районо школаларны эде организастаарының айтырыгларын кылырда, ол школаның перспективтиг байдалдарын өөренип көрбейн чыткан кылыр чоруктар бар. Ооң ужурундан чеди чыл школаларынче шилчитинген школаларда өөренир класстар болгаш интернаттар чедишпейн турарының фактылары бар—деп Сесерлиг школазының директору эш Дендип шүгүмчүлээн.

Санал берген өске-даа башкылар школаларда комсомол пионер организацияларының ажылдарынче кичээнгей эвээш салдынын, бо талазы-биле ВЛКСМ райкому четпес дузалап турарын чугаалааннар.

Кызыл районнуң башкыларының чөвүлел хуралы школаларның өөредилге-кижизидилгелиг ажылын улам эжижидерин тодаргай чугаалашкан.

Д. АРАКЧАА.

Район Совединиң сессиязынга илерээн четпестерни шиитпирлии-биле чайладыр

Чоокта чаа Ажылчы чоннар депутаттарының Сүт-Хөл район Совединиң күүсекчи комитединиң XI-ги сессиязы болуп эрткен. Аңаа 1954 чылдың ийиги чартыында райкүүскомнуң ажылының дугайында отчёттуг иletкелди күүскомнуң даргазы эш Найдың кылган.

Отчёттуг үениң иштинде районнуң ажылчы чоннары Коммунистиг партиялыг болгаш Совет чазактың хүн-бүрү улуг дузаламчызы-биле ажыл-агый, культура тургузуушкунунуң талазы-биле биче эвес чедишкиннерлиг болган. 1954 чылда районнуң мурнунга салдынган сорулгалар чедишкинниг шиитпирлетинген. Ылаңгыя часкы тарылганың, күрүнеге эт, дүк, сүт болгаш тараа, өлүк белеткелдериниң планы күүсетинген. Районнуң Сталин аттыг, «Большевик» колхозтары мал өстүреринниң планын чүзүн аайы-биле күүсеткен. Ол ышкаш улус өөредилгезинин, кадык камгалалының, садыгның болгаш культура чырыдыышкын албан черлериниң амыдыралында эжижидилгелерни сессиялан демдеглээн.

Ындыг болза-даа райкүүскомнуң болгаш ооң килдистериниң суму, суур Советтериниң организас-массалыг ажылында улуг четпестер болгаш частырыглар барын санал берген депутаттар шүгүмчүлел болгаш бот-шүгүмчүлел-биле тодаргай илереткен. Совет организациялар удуртулганың методун эде тургуспайн, күүседе чок хөй айтыышкын, шиитпирлер үндүрер,ажылдың иштинче хол дээн кирбес, медээлер негээр практиканы колдаткан. Депутаттар-биле ажыл кошкак, депутаттар соңгукчуларга отчёттарын кылбайн турар, Советтериниң доктаамал комиссиялары багай ажылдап турар. Сессияларны доктаамал чыыддырбайн, социалистиг чарыштарның түңнелин үндүрбейн келген.

Киров аттыг колхозтуң организас, ажылгайы ам-даа кошкак, районнуң өске колхозтарындан чыдып каап турар. Мал өстүреринниң күрүне планын колхоз чүзүн аайы-биле күүсетпээн. Малдың халдамырлыг азыглары-биле чогуур үеинде демисешпейн, зоответеринарлыг хемчегларын албайн турар. Колхозта тудуг багай чоруп турар. Сүт-Хөл сумуда школаның, медпунктуның ажылынга районнуң улус өөредилге, кадык камгалал киддистери багай дузалажып турар. Бо өөредилге чылында бүгү ниитиниң 7 чыл өөредилгезинче школа назылыг уруглар бүрүн хаара тутунмаан.

Райкүүском даргазы эш Найдың болгаш ооң оралакчызы эш Катков олар боттарының киддистерин, суму Советтерин, МТС дирекциязының ажылын багай удуртуп келген. Кызыл-Тайга суму Соведи ында школаны одаар ыыт-биле хандырбаанындан өөредилге хагдынарынга чедип турар. Колхозта малдың кышкы байдалы бергеде турар. МТС директору эш Соловьев көдээ ажыл-агыйның тускай эртемниглери-биле ажылды сула тургускан. Кызыл-Тайга сумузунда зоотехник эш Мандык арагалаар чорукка хандып, зооветеринарлыг хемчегларны албайн турар. «Большевик» колхозтуң хой малы кодурдан аарын турда, чогуур үеинде эмнээр талазы-биле хемчег албаан, МТС-тен практиктиг дузаны көргүспейн келген.

Чамдык суму Советтери сессияларны Конституция өзүгаар эрттирбейн турар. Суг-Аксы суур Соведи (даргазы эш Даваа) сессияларны ай санында эрттирер турган, 1954 чылда чүгле 4 удаа эрттирген. Бора-Тайга суму Совединиң даргазы турган эш Идей-оол Советтиң организас-массалыг ажылын онза кошкадып, арагалаар, ажыл кылбас шүшпен, чоруктарны кылып турганындан ажылындан дүжүрткен.

Районнуң колхозтарында тудуг материалдарын кезип белеткээри, сөөртүлгези болгаш тудут ажылының чоруп турары багай, колхоотарда тудуг планнары үстүрүнге четкен. Малдың продуктулуун бедидер хемчеглер чорбайн турар. Ол ышкаш часкы тарылганың белеткел ажылдары, үрезин уруп алыышкыны, көдээ ажыл-агыйның машиналарының септелгези колхозтарда эгелевейн турар. Бо талазы-биле эрткен чылдың практиказы колхозтарда уламчылавышаан. Чижээ, Жданов аттыг колхоз (даргазы эш Бюрю, агроному эш Чимит-Доржу) эрткен чылын бир гадан ортумаа-биле 18—20 центнер дүжүттү ажаап алыр турган, чүгле 8 центнерни алган. Үрезинни арыглап, хораннавазанындан тараа культураларының дүжүдүнүң 53 хуузу өртеңизээн. Чамдык колхозтарда саар инектен 800 литр сүт саап алыр турган 300 литрни, бир хойдан 1,9 килограмм дүк алыр турган 900 граммны алган.

Суму, суур Советтериниң организас-массалыг ажылдарын эжижидеринче, 1955 чылдың февраль 27-де РСФСР-ниң Дээди Совединге болгаш чер-чер Советтеринге соңгулдаларга чедишкиннинг ужуражырынче утаанган шиитпирни сессиядан хүлээп алган.

Парлалга чагылгазының ажылын күштелдирер

Сүт-Хөл районнуң партия организациязы 1955 чылдың парлалга чагылгазын ажылчы чоннуң оргузунга организастыг чоруткан.

Төп болгаш область парлалгазынга чагыдылга планын район ниитизи-биле ажыр күүсеткен. «Шын» солуннуң планын 103 хуу, «Тываның аныяктары» солуннуң—115 хуу, «Агитаторнуң блокнодунуң» болгаш өске-даа солуннарның чагылгазының планын база күүсеткен.

Колхозтарда партия эге организациялары парлалгага бижидилге планын чедишкиннинг күүсеткеннер. Киров аттыг колхозта партия эге организациязы чоннуң оргузунга «Шын» солунну 49-ту бижидер тургаш, 81 кезекти, «Тываның аныяктары» солунну 50-ни тарадыр планын 67 кезек, «Сылдысчыгашты» 90-ны бижидер планын 127 кезек, «Агитатөрнуң блокноду» 25 турган болза 52 кезек кылдыр күүсеткен. Ол ышкаш «Сталинчы орук» болгаш «Большевик» көдээ ажыл-агый артельдериндe партия эге организациялары парлалга бижидилгезиниң планын күүсеткеннер.

Парлалга чагылгазын ажылчы чоннуң оргузунга калбартыр ажылды районнуң албан организация черлери, черчер Советтери, өөредилге черлери, комсомол организациязы болгаш колхозтар баштаар черлери эки чоруткан. Албан организация болгаш ажыл-агый черлеринге парлалга бижидилгезинге харыысалгалыг кижилерни турускан.

Киров аттыг колхозтуң колхозчулары Дажы Серет-оол, мал эмчизи эш Сүге-Маадыр парлалга чагылгазынга идепкейлиг киржип, боттары ыяы-бүрү солунсеткүүлериң чагыдын албышаан, чагылга дугайында тайылбыр ажылын колхозчулар оргузунга эки чорудуп, ыяка хөй солун-сеткүүлериниң бижидилгезин чорутканнар.

Чамдык ажыл-агый болгаш албан организация черлериниң удуртукчулары парлалга чагылгазынга багай киржип турарлар. Чижээ, Жданов аттыг колхозтуң даргазы эш Бюрбю, колхозта партия организациязының секретары эш Чүлдүм парлалга чагылгазының талазы-биле колхозчулар оргузунга тайылбыр ажылы чорудар туржук, боттары безин 1955 чылда чаңгыс-даа чагылга чок болуп турар. Ол колхозтуң кежигүннери Очур-оолда, Кызыл-оолда, суму Совединиң даргазының оралакчызы Башпык-оолда, райсан килдизинде Базыр-оолда, Долгихте, гострахта эш Соднамда чагылга чок болуп турар.

Районда парлалга тарадылгазының ажылында четпестер хөй. Харыызаа ажылдакчылары, эң ылаңгыя почтачылар чоннуң чагылгазын өй-шаанда эзлеринге чедирип бербейн турар. Районнуң ырак черлеринче почта чедирилгези тергиин багай. Чижээлээрге, Ишкиннерде, Уруда, Чечектигде мал фермаларынга болгаш тайгада ыяш белеткеп турар колхозчуларга солун-сеткүүлдер барбайн турар.

А. АКАРА.

Тудуг ыяжын белеткеп турар

Таңды районнуң Сталин аттыг көдээ ажыл-агый артелинде тудуг ыяжын белеткээр ажыл организастыг чоруп турар. Тудуг ыяжының белеткелинде 20 кижи, 2 автомашина, бир трактор ажылдап турар. Бригада 600 кубометр ыяшты кесиишаан тудуг шөлүнде сөөрткен.

О. ДАНЗЫРЫҢ.

Бөгүн Бүгү-эвилелдиң көдээ ажыл-агый делгелгезинде

Улуг харның чаттаны Бүгү-эвилелдиң көдээ ажыл-агый делгелгезиниң шырайын шагда-ла өскертипкен. Улуг ырак эвеске күс шинчилиг турган ыяштарның будуктары ак оъжуктар-биле шиметингилээн. Үнүш тараан шөлчүгештерни, делгет аяңнарын, хөлчүктерни, фонтаннарны хар шыва алы берген. Чоъкта чаала москвачыларның хөглүг, ыыт-шимээниг бөлүктери, боже чурттүп чүк-чүгүнден келгилээн экскурсантыларның чорун тургулаан оруктары хар-биле шыптынган болгаш эзэнзирей бергилээн.

Делгелгеже базары келир чайга чедир соксаан. Киреринiң Кол эжени, мурнуу болгаш соңгу хаалгалар хагдынгылаан. Ынчалза-даа трамвайлар, троллейбустар болгаш автобустар доктаар черлерден дузалал кирер эжикче эртен эрте шуужуп чорун турган кижилерни көрүп болур. Олар — делгелгениң ажылдакчылары — агрономнар, инженерлер, методистер, ажылчыннар. Оларда ам ажыл-херек-ле хөй. Тарымал ыяштарны чидириг чокка менди кыштадып алыры; Бүгү-эвилелдиң көдээ ажыл-агый делгелгезиниң 1955 чылдагы киржикчилерин шилири, павильоннарда делгээн чүүлдерни чаартыры болгаш солууру эргежок чугула апарган.

Чылыгга ынак үнүштерни кышкы сооктан эки камгалап алыры-биле үнүш ажылдакчылары күстен эгелээн-ле ажыл-даар ужурга таварышкан. Сөолгү деде делгелгениң ангы-ангы черлеринде бажыннарны шуугайдан болгаш маңзадан туткулаан. Ол чылыг тулуглар хөрүн алдында кыштан артып кылылаан мурнуу чүкке өскен, ыяштарны болгаш чадаң үнүштерни сооктан камгалап турар. Оон ыңай дазыл системаның дугайында сагыш салыры негетинип келген — ажылдакчылар сыптар дөстерин долгандыр өлекти болгаш торфту дыгый ургулап казаннар.

Делгелгеде «Грузин ССР» деп павильоннуң чанында өзүп турар кайгамчык пальманы кым магадаваан боор! Ам бодунуң бүрүлерин хере чадыпкан, ол улуг ыяш тускай туткан улуг чылыдыкчының иштинде турар. Ооң иштинге турза чогуур чылыгны электрилиг печка берип турар. Пальмага немелде чырыкты күчүлүг прожекторлар болгаш электролампалар берип турар. Чырыткылыг-чылыткылыг — бажың шайлыг дагжыгаш деп адаар черде деритинген. Онгон шай сыптары, черден казып эккелгеш узун дургаар салгылап каан он метр кулузуннар сооктан болгаш хаттан идегелдиг чаштынып турарлар. Хөй-хөй үнүштер шылбадан аргаан кеден-биле болгаш карасаазын-биле шуглатынган. Ылангыя делгелгеде санатынып турар 60 муң кезек розалар сооктан хынамчалыы-биле камгалатынган. Оларны шиви күдүрээзи-биле шыпкаш, торф уруп каан.

Мурнуу чүк үнүштерни сооктан камгалап алыры-биле үнүш ажылдакчылары күстен эгелээн-ле ажыл-даар ужурга таварышкан. Сөолгү деде делгелгениң ангы-ангы черлеринде бажыннарны шуугайдан болгаш маңзадан туткулаан. Ол чылыг тулуглар хөрүн алдында кыштан артып кылылаан мурнуу чүкке өскен, ыяштарны болгаш чадаң үнүштерни сооктан камгалап турар. Оон ыңай дазыл системаның дугайында сагыш салыры негетинип келген — ажылдакчылар сыптар дөстерин долгандыр өлекти болгаш торфту дыгый ургулап казаннар.

Делгелгеде баары келир чайга чедир соксаан. Киреринiң Кол эжени, мурнуу болгаш соңгу хаалгалар хагдынгылаан. Ынчалза-даа трамвайлар, троллейбустар болгаш автобустар доктаар черлерден дузалал кирер эжикче эртен эрте шуужуп чорун турган кижилерни көрүп болур. Олар — делгелгениң ажылдакчылары — агрономнар, инженерлер, методистер, ажылчыннар. Оларда ам ажыл-херек-ле хөй. Тарымал ыяштарны чидириг чокка менди кыштадып алыры; Бүгү-эвилелдиң көдээ ажыл-агый делгелгезиниң 1955 чылдагы киржикчилерин шилири, павильоннарда делгээн чүүлдерни чаартыры болгаш солууру эргежок чугула апарган.

Чылыгга ынак үнүштерни кышкы сооктан эки камгалап алыры-биле үнүш ажылдакчылары күстен эгелээн-ле ажыл-даар ужурга таварышкан. Сөолгү деде делгелгениң ангы-ангы черлеринде бажыннарны шуугайдан болгаш маңзадан туткулаан. Ол чылыг тулуглар хөрүн алдында кыштан артып кылылаан мурнуу чүкке өскен, ыяштарны болгаш чадаң үнүштерни сооктан камгалап турар. Оон ыңай дазыл системаның дугайында сагыш салыры негетинип келген — ажылдакчылар сыптар дөстерин долгандыр өлекти болгаш торфту дыгый ургулап казаннар.

Делгелгеде «Грузин ССР» деп павильоннуң чанында өзүп турар кайгамчык пальманы кым магадаваан боор! Ам бодунуң бүрүлерин хере чадыпкан, ол улуг ыяш тускай туткан улуг чылыдыкчының иштинде турар. Ооң иштинге турза чогуур чылыгны электрилиг печка берип турар. Пальмага немелде чырыкты күчүлүг прожекторлар болгаш электролампалар берип турар. Чырыткылыг-чылыткылыг — бажың шайлыг дагжыгаш деп адаар черде деритинген. Онгон шай сыптары, черден казып эккелгеш узун дургаар салгылап каан он метр кулузуннар сооктан болгаш хаттан идегелдиг чаштынып турарлар. Хөй-хөй үнүштер шылбадан аргаан кеден-биле болгаш карасаазын-биле шуглатынган. Ылангыя делгелгеде санатынып турар 60 муң кезек розалар сооктан хынамчалыы-биле камгалатынган. Оларны шиви күдүрээзи-биле шыпкаш, торф уруп каан.

Мурнуу чүк үнүштерни кышкы сооктан эки камгалап алыры-биле үнүш ажылдакчылары күстен эгелээн-ле ажыл-даар ужурга таварышкан. Сөолгү деде делгелгениң ангы-ангы черлеринде бажыннарны шуугайдан болгаш маңзадан туткулаан. Ол чылыг тулуглар хөрүн алдында кыштан артып кылылаан мурнуу чүкке өскен, ыяштарны болгаш чадаң үнүштерни сооктан камгалап турар. Оон ыңай дазыл системаның дугайында сагыш салыры негетинип келген — ажылдакчылар сыптар дөстерин долгандыр өлекти болгаш торфту дыгый ургулап казаннар.

Делгелгеде «Грузин ССР» деп павильоннуң чанында өзүп турар кайгамчык пальманы кым магадаваан боор! Ам бодунуң бүрүлерин хере чадыпкан, ол улуг ыяш тускай туткан улуг чылыдыкчының иштинде турар. Ооң иштинге турза чогуур чылыгны электрилиг печка берип турар. Пальмага немелде чырыкты күчүлүг прожекторлар болгаш электролампалар берип турар. Чырыткылыг-чылыткылыг — бажың шайлыг дагжыгаш деп адаар черде деритинген. Онгон шай сыптары, черден казып эккелгеш узун дургаар салгылап каан он метр кулузуннар сооктан болгаш хаттан идегелдиг чаштынып турарлар. Хөй-хөй үнүштер шылбадан аргаан кеден-биле болгаш карасаазын-биле шуглатынган. Ылангыя делгелгеде санатынып турар 60 муң кезек розалар сооктан хынамчалыы-биле камгалатынган. Оларны шиви күдүрээзи-биле шыпкаш, торф уруп каан.

Мурнуу чүк үнүштерни кышкы сооктан эки камгалап алыры-биле үнүш ажылдакчылары күстен эгелээн-ле ажыл-даар ужурга таварышкан. Сөолгү деде делгелгениң ангы-ангы черлеринде бажыннарны шуугайдан болгаш маңзадан туткулаан. Ол чылыг тулуглар хөрүн алдында кыштан артып кылылаан мурнуу чүкке өскен, ыяштарны болгаш чадаң үнүштерни сооктан камгалап турар. Оон ыңай дазыл системаның дугайында сагыш салыры негетинип келген — ажылдакчылар сыптар дөстерин долгандыр өлекти болгаш торфту дыгый ургулап казаннар.

Делгелгеже баары келир чайга чедир соксаан. Киреринiң Кол эжени, мурнуу болгаш соңгу хаалгалар хагдынгылаан. Ынчалза-даа трамвайлар, троллейбустар болгаш автобустар доктаар черлерден дузалал кирер эжикче эртен эрте шуужуп чорун турган кижилерни көрүп болур. Олар — делгелгениң ажылдакчылары — агрономнар, инженерлер, методистер, ажылчыннар. Оларда ам ажыл-херек-ле хөй. Тарымал ыяштарны чидириг чокка менди кыштадып алыры; Бүгү-эвилелдиң көдээ ажыл-агый делгелгезиниң 1955 чылдагы киржикчилерин шилири, павильоннарда делгээн чүүлдерни чаартыры болгаш солууру эргежок чугула апарган.

Чылыгга ынак

Улус демократиязының чурттарында

Чехословак Республика. Бирги бешчылдың дургузунда Словакияга 125 үлетпүр бүдүрүлгелерни туткан: чүс ажыг заводтарны дыка калбарткан болгаш чаартып кылган. Чамдык районнарда гидроэлектростанцияларны тудуп турар.

Чурукта: Словакияда Оравтың гидроэлектростанциязының плотиназы.

Чехословакияның телеграф агентилелиниң фотозу.

Кыдатта дээди өөредилгениң чедиишкиннери

ПЕКИН, январь 8. Синьхуа агентилелиниң медээлеп турары-биле алырга, кыдат улус дээди өөредилгениң хөрээн хөгжүдериниң талазы-биле улуг чедиишкиннерни чедип ап турар. Чүгле чаңгыс 1954 чылдың иштинде 12 чаа дээди өөредилге черлери ажыттынган. Ынчангаш, бо үеде Кыдатта 188 университеттер болгаш институттар санатынып турар. Дээди өөредилге черлеринде өөренип турар студентилерниң нинти саны 258 муң кижи четкен, азы 1953 чылда турганындан 20 хуу хөй. Дээди өөредилге черлеринде өөренип турарларның 30 хуузу ажылчыннарның болгаш тараачыннарның уруглары болуп турар.

1954 чылда Кыдаттың институттарын болгаш университеттерин 47 муң кижи доосган, ам олар национал тудуушкунуң янзы-бүрү участоктарында ажылдап турар. Ол-ла чылда дээди өөредилге черлеринге 94 муң ажыг аныяк оолдар болгаш кыстар келген, ынчаарга оларның 37 ажыг хуузу техниктиг өөредилге черлеринде кирип алган.

Институттарның чаа бажыңнары чуртта тургустунуп турар.

(СЭТА).

Румынияда карточка чок садыгның баштайгы хүннери

БУХАРЕСТ, январь 8. Карточка системазын дүжүрер болгаш күрүнеңиң чаңгыс аай өртектери-биле делгеренгей садыгга шилчиир дугайында Румынияның ажылчын партиязының Төп Комитединиң болгаш Румын Улус Республиканың Министрлер Чөвүлелиниң докторааны Румынияның ажылчын чоннарындан изиг деткимчени алган.

Делгеренгей садыгга шилчээни чоннуң хандырылгазын эжиждеринге таарымчалыг байдалды тургускан деп Румын Улус Республиканың иштики садыг министри Мирча Опришан СЭТА-ның корреспондентизи-биле беседазында чугаалаан. Аъш-чемнин болгаш үлетпүр бараанларының магазиннери хүн-бүрүнүң садыглаашкынының хемчээлин алаан көвүдеткен. Күрүнеңиң кооперация садыының четкизи декабрь планын 109 хуу күүсеткен. Бо чылдың январьның баштайгы хүннеринде садыгның социалистиг секторунда бараан саарылгазының хемчээли эрткен чылдың чогуур үеэн-биле деңнээрге барык 30 хуу улгаткан.

Карточка системазын дүжүргенин күш-ажылчы тараачыннар хандыкшылдыы-биле уткаан деп Мирча Опришан чугаалаан. Күрүнеңиң чаңгыс аай өртектерин хереглеп чорутканы тараачын рыногунда өртектерниң деңнелинге таарымчалыг болган. Эт, чаг, сүт, чуурга, куш эъли, кукуруза дээн ышкаш өске-даа продуктуларның өртээ рынокка өртектер чиигелдезинге чедир турун турган өртектер-биле демейлээрге чиигээн.

Чонну хандырарын эжиждер сорулгабиле бо чылын күрүнеңиң мун ажыг чаа магазиннерин туткан. Чүгле өртken чылдың декабрьда Бухарестиге аъш-чемнин болгаш үлетпүр бараанларының 26, Тимишоареге — 6, Бырланге — 11 магазиннерни ажыткан.

(СЭТА).

Машина тудуушкунунуң чаа адыры

ВАРШАВА. Улус-демократтыг Польша-да ам үеде дайын мурнунда барык-ла чок турган даг рудазының машина тудуушкуну калбаа-биле хөгжүп турар. Ам Польшада даг машиналарының болгаш дериглериниң 250 хире янзы-бүрү хевирлерин бүдүрүп турар.

«Донбасс» деп хөмүр даш комбайнының бүдүрүлгезин совет хевир өзугаар шиңгээдип алган. Ол ышкаш чер казар чаа машиналарны, көдүрүкчүлерни, транспортёрларны болгаш өске-даа чепсек-херекселлерни бүдүрүп турар. Чүгле эрткен чылын даг рудазының 15 чаа машиналарының бүдүрүлгезин эжиждиткен.

Бо чылын 1954 чылга бодаарга чуртка чер казар машиналарның бүдүрүлгези 25 хуу, чүве көдүрүкчүлериниң 66 хуу, чүдүрүкчүлериниң 35 хуу, вентиляциялыг дериглериниң 2 катап улгадыр. 1955 чылда 12 чаа хевирниң дериглерин бүдүрүлгеге шиңгээткен турар.

(СЭТА).

КУДР-нуң көдээ ажыл-агыйының мурнакчыларының чөвүлел хуралы

ПХЕНЬЯН, январь 8. Көдээ ажыл-агыйның мурнакчыларының чөвүлел хуралын КУДР-да чыл санында чорудуп турар. Бо чөвүлел хуралдарга эрткен көдээ ажыл-агый чылының түннелдерин кылып, мурнакчыларның дуржулгазын дамчыдып, келир үениң сорулгаларын төлевилеп турар.

Кореяның Төп телеграф агентилелиниң дыннадып турары болза, дүүн Пхеньянның Моранбон театрынга көдээ ажыл-агыйның мурнакчыларының чөвүлел хуралы ажыттынган, анаа көдээ ажыл-агый кооперативтериниң 700 ажыг төлөлекчилери болгаш бедик дүжүттер мастерлери-тараачыннар олурушкан.

Чөвүлел хуралдың президиумунда КУДР-нуң чазаның баштыңчылары — министрлер кабинединиң даргазы маршал Ким Ир Сен, улустуң дээди хуралының Президиумунуң даргазы Ким Ду Бон, министрлер кабинединиң даргазының оралакчызы болгаш бедик дүжүттериниң бүгү чуртта сураглыг мастерлери.

«Көдээ ажыл-агый талазы-биле 1955 чылдың улус ажыл-агыйының планын ажыр күүседири дээш демиселге республиканың көдээ ажыл-агый кооперативтериниң болгаш бүгү тараачыннарның сорулгазы» деп илеткелди Кореяның Күш-ажылчы партиязының Төп Комитединиң көдээ ажыл-агый киллизиниң эргелекчизи Пак Хун Ир кылган.

(СЭТА).

Кыдат демир-орукчулар Вьетнамга демир орук тударынга дузалап турар

ПЕКИН. Синьхуа агентилелиниң корреспондентизиниң Ханойдан дамчыдып турары болза:

Транспорт болгаш гидротехниктиг тудуушкунуң айтырыгларының талазы-биле Кыдаттың болгаш Вьетнамның арызында дугуржулгага ат салдынганын өзугаар Ханой—Нам-Куань демир оруунуң тудуушкунунда кыдат демир-орукчулар болгаш техниктиг тускай эртемниглер чедe бергеннер.

Вьетнам болгаш кыдат ажылчыннар кыдат-вьетнам кызыгаардан Лангсон хоорайга чедир демир орукту салган. Январь 4-те Лангсондан тозан метр көвүргүнүң тудуушкуну доозулган. Демир оруктуң мурнуу участогунда Ханой биле Фуланг-Туон арызының демир орук салыышкыны база доозулган.

(СЭТА).

КУР-биле Югославияның арызында дипломаттыг харылзааларны тургусканы

ПЕКИН, январь 10. Синьхуа агентилелиниң дыннадып турары болза, Кыдат Улус Республиканың чазаа болгаш Югославияның Федеративтиг Улус Республиказының чазаа дипломаттыг харылзааларны тургузарын болгаш элчин эргелиг дипломаттыг төлөлекчилер солчурун шиитпирлээн тускай дыннадыгны бүгүн чарлап үндүрген.

(СЭТА).

Италияның коммунистиг партиязының IV национал конференциязының ажыттынганы

РИМ, январь 9. Бүгүн Римге Италияның Коммунистиг партиязының IV национал конференциязы ажыттынган. Чурттуң янзы-бүрү областарындан 1143 төлөлөр, хөй санныг аалчылар конференцияга келген.

Францияның, Великобританияның, Венгрияның, Германияның, Болгарияның, Швецияның, Бельгияның, Румынияның, Австралияның, Финляндияның, Швейцарияның, Мексиканың коммунистиг болгаш ажылчын партияларының төлөлери конференцияда олуржуп турар.

Партияның секретариат кежигүнү Эдоардо Д'Онофрио доңчу эге сөс-биле конференцияны ажыткан. Оон соонда Италияның Коммунистиг партиязының рим федерациязының секретары Наннуцци болгаш Италияның социалистиг партиязының секретарының оралакчызы Моранди байыр чедирип чүве чугаалааннар.

Социалистиг болгаш Коммунистиг партияларның аразында акы-дунма чаңгыс эп болза, Италияның ажылчы чоннарының реакцияга удур болгаш тайбыңны быжыдары дээш демиселге оларның чедип алган чедиишкиннериниң көл үндезини болур деп Моранди бодунуң чугаазында демдеглээн болгаш бо чаңгыс эпти карак огу ышкаш камгалаар болгаш үргүлчү быжыглаар деп медеглээн.

Оон соонда олурушканнарның динмиттиг адыш часкаашкыннарының адаа-биле Совет Эвилелиниң Коммунистиг партиязының Төп Комитединден болгаш Кыдаттың Коммунистиг партиязының Төп Комитединден байырларны номчуп дыннаткан. СЭКП ТК-ның байырында чугаалап турары:

Италияның Коммунистиг партиязының IV национал конференциязына.

Совет Эвилелиниң Коммунистиг партиязының Төп Комитеди Италияның Коммунистиг партиязының IV национал конференциязынга акы-дунма байыр чедирип тур.

Ажылчы аңгының чаңгыс эви дээш, бүгү ажылчы чоннарның демократтыг эргелери болгаш амыдыралчы эрге-ажыктары дээш бодунуң могаг чок демиселиби-биле Италияның Коммунистиг партиязы калбак улус массаларның ханы хандыкшылын болгаш ынакшылын чаалап алган, Италияның тайбың амыдыралын, национал эрге-ажыктарын болгаш хамаарышпас чоруун камгалаарынга миллионмиллион итальян патриоттарны сырый каттыштырар мурнавчы роль коммунистерге онаажып турар.

Демократия болгаш Италияның депшилгези дээш, үргедекчи чаа дайынның айылынга удур, Европага болгаш бүгү делегейге тайбың дээш демиселге ажылчын аңгы-биле тараачыннарның эвилелин улам ыңай быжыглаарынга Италияның Коммунистиг партиязының чедиишкинниг болурун Совет Эвилелиниң Коммунистиг партиязы изин-биле күзеп тур.

Совет Эвилелиниң Коммунистиг партиязының Төп Комитеди.

Оон соонда «Хосталга, тайбың болгаш социализм дээш коммунистерниң демисели» деп темага илеткел кылыры-биле Италияның Коммунистиг партиязының чингине секретары Пальмиро Тольяттиге сөс берген.

Тольятти төлөлериниң болгаш аалчыларның изин-биле уткуп алган бодунуң илектелиниң эгезинге партияның VII съездизиниң соонда тайбың дээш, ажылчы чоннарның амыдыралчы байдалдарын эжиждери дээш демиселге итальян коммунистерниң чедип алган чедиишкиннеринге доктааган.

Оон соонда улустар аразының байдалынга шилчээш, Тольяттиниң медеглээни болза, тайбыңны быжыдарынче угланган ССРЭ-ниң саналын барыын талакы күрүнелер хүлээп алырындан шуут ойталаанының, париж дугуржулгаларын, база өз ышкаш атомнуг дайынны белеткээринче орукту ажыдып турар Соңгу-атлантика эвилелиниң чөвүлелиниң чоокта чаа шиитпирлерин күштүг болдуруп бадылаар деп оларның бодалдарының үржүүндан бүүеде улустар аразының байдалы дыка нарын болгаш дүшкүүрлүг болу берген.

Демократтыг хосталгаларны базар болгаш фашизмни катап төрүтүндүрер дээн орадлажыышкыннар-биле холбаштыр чуртуң иштинде чидигленишкинниг байдал бар болуп турар деп Тольятти чугаалаан. Улустар аразының-даа, иштикинин-даа дүшкүүрлүг байдалын кошкадыр хемчегленги алган турар тайбыңның чазаан тургузарын чедип алыры-биле ажылчы чоннарның — католиктерниң ортузунга ажылды күштелдирериниң чугулазын Тольятти демдеглээн.

Чуртта хөйнүң бүзүрелин албайн турар болгаш парламентиде турштуг эвес хөй кезиктиг болуп турар Италияның чазаан илеткелчи шынгыы шүгүмүүлээн. Италияның иштики хөрөнгө даштыкының киржилгезиниң күштелин турары ам илдең болу берген, Италия экономика болгаш политика талазы-биле хамаарылгалыг чурт болу берген деп Тольятти оон ыңай чугаалаан. Кеземчелалалдар политиказы, массалыг организацияларны, тус-тус хамаатыларны болгаш демократтыг каттыжыышкыннарны истеп-сүрерин даштыкының дужаалы-биле, база ол ышкаш Итальян буржуазияның тускай бөлүктериниң саавырлары-биле чорудуп турар.

Тургустунган байдалга партияның сорулгаларын хамаарыштырбышаан, ол сорулгалар болза, монополияларга удур демократтыг хосталгалар дээш, конституцияның принциптерин боттандырары дээш демиселде болуп турар деп Тольятти айытган.

Чурттуң политиктиг хөгжүлдезиниң перспективаларына Тольятти түннелинге доктааган. Диктатурага болгаш фашизмге эп кэриниң кандыг-даа орадлажыышкыны Италияның мурнунга хамааты дайынның перспективазын ажыдып турар. Ону болдурбас дээр болза, «тайбыңны, демократияны болгаш хосталганы камгалаарының хөрөнгө сырый каттышкан итали улустуң хөй кезиин хаара туткан турар калбак фронтуну тургузары» дээш демисежири чугула деп Тольятти медеглээн. Бистиң киржилгевис-биле чазак тургузарын негевейн турар бис деп ол чугаалаан. Ындыг болза-даа, ажылчы чон массаларны киирген турар, экономиктиг реформаларны чоруткан турар, тайбыңның политиказын эдерген турар, демократтыг хосталгаларны катап тургускан болгаш массаларның амыдырал деннелин көдүрери дээш ажылдаар чазакты негеп турар бис. Мону чедип алыр дээр болза, «бо программа дээш демиселге чоннуң хөй кезиин киириштиреринче угланган бистиң ажылывыс, политиктиг болгаш профэвилел организацияларының ажылы шиитпирлиг чүүл болуп турар» деп Тольятти медеглээн.

(СЭТА).

„Дейли уоркер" солуннуң 25 чыл ою

ЛОНДОН. Январь 8-те англи ажылчын аңгының парлалга органы—«Дэйли уоркер» солун болдуңу 25 чыл оюн демдеглээн. Солун ол ойну таварыштыр «Правдадан», «Женьминьжибаодан» болгаш индий солун «Нью Эйджиден» алган байырлыг телеграммаларны парлаан.

«Дейли уоркерниң» байырлал дугаарынга солуннуң редактору Кэмпеллдиң солуннуң 25 чыл оруунуң түннелдерин көргүзүп турар болгаш келир үедеги сорулгаларны айтып турар чүүлүн парлаан.

«Англи парламентиге болгаш Францияның национал хуралынга бадылаашкыннар турза-даа барыын-герман армиянын катап төрүтүнерине аштырыышкынны чедирип болур. Францияның национал хуралынга америк ыйдыышкынның адаа-биле бердинген бадылаашкыннар Барыын Германияның чепсегленирине удур шимчээшкинни доктаадып шыдавас. Францияда, Англияда, Италияда ол шимчээшкиннер улам-на улуг деннелче көдүрүп турар» деп Кэмпбелл бижип турар.

«Францияның, Англияның болгаш Германияның улустары кады хөделбишаан, бо чылын тайбың дээш улуг тиилелгени чедип ап шыдаар» деп автор демдеглеп турар.

(СЭТА).

Чжоу Энь-лайның Хаммаршельд-биле ужуражыышкыны

ПЕКИН. Синьхуа агентилелиниң дамчыдып турарын өзугаар алырга, Кыдат Улус Республиканың күрүне чөвүлелиниң премьери болгаш даштыкы хөрөнгө министри Чжоу Энь-лай январь 8-те КНОнуң чингине секретары Хаммаршельд-биле үш дугаар ужуражкан.

(СЭТА).

Вьетнамның национал фронтузунуң съездизи

ШАНХАЙ. Вьетнамның информация агентилелиниң дамчыдып турары болза, январь 7-де Ханойга Вьетнамның каттышкан национал фронтузунуң съездизи ажыттынган. Съездизиниң ажылында политиктиг партияларның болгаш хөй-ниити организацияларының төлөлекчилери, Соңгу, Төп болгаш Мурнуу Вьетнамдан, янзы-бүрү национаддардан болгаш шажынчы организациялардан келген төлөлөр киржип турарлар.

Съездиниң киржикчилери премьер-министриниң оралакчызы Фам Ван Донгту, генерал Во Нгуен Зиапты, Вьетнамның Ажылчы чоннар партиязының чингине секретары Труонг Шинни изин-биле байырлааннар. Съездизиниң хүндүлүг даргазынга президент Хо Ши Мин чаңгыс үнбиле соңгуткан.

Каттышкан национал фронтунуң ажылчорудулгазының дугайында илеткелди каттышкан национал фронтунуң национал комитединиң даргазы Тон Дук Танг кылган. Январь 7-ниң кежээки хуралынга национал комитеттиң оралакчы даргазы Хоанг Куок Вьет фронтуну быжыглаарының болгаш калбартырының программазының төлевилелин номчаан. Ол хүн төлөлөр ол төлевилелди чугаалашкан.

(СЭТА).

СПОРТ

Совет конькичилерниң делегей чедиишкиннери

Бедик даглыг катокта улустар аразының маргылдаазы

Алма-Атаның бедик дагда катогунга январь 9-та Казах ССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң шаңналы дээш конькичилерниң маргылдаазы эгелээн. Бо чылын ол маргылдаа улустар аразының характерлиг болуп турар. Совет конькичилер-биле кады Польшаның, Чехословакияның, Венгрияның, Румынияның болгаш Герман Демократтыг Республиканың спортсменнери маргылдаада киржип турарлар.

Эртенгиниң 11 шакта Алма-Атаның болгаш чоокку суурларының он-он муң чурттакчылары каток долгандыр хар дөңнерге болгаш Мохнатка даанга чыылганнар. Марштың үнүнүң адаа-биле көрүкчүлериниң изиг адыш часкаашкынынга ужурашкан конькичилер дошче үнүп келгеннер. Казах ССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң даргазының оралакчызы эш Тажибаев оларга байыр чедирген. Маргылдааның туғун эрткен чылдагы маргылдааның тиилекчизи Владимир Сахаров көдүрүп үндүрген.

Баштайгы хүн оолдар маргышканнар. 500 метрге болган маргылдааның тиилекчизинге ол дистанцияның делегей рекордсмени Юрий Сергеев үнген. Оон түннели — 41 секунда — ол болза, оон болдунга онаажып турган делегей рекордтундан 0,1 секунда өрү болган.

Даштыкы чурттарның спортсменнери 500 метрге чедиишкиниг маргышканнар. Чехословакияның чаа рекордтун В. Коларж тургускан. Оон шагы—44 секунда. Польшаның конькичизи С. Магеровский 44,4 секундада маннап, бодунуң чуртунуң рекордтун 1,1 секунда эжиждиткен.

17—18 харлыг оолдарның 500 метрге чарыжынга Бүгү-эвилелдің чаа чедиишкинин Москваның М. В. Ломоносов аттыг күрүне университединиң студентизи Виктор Копытин чедип алган. Оон шагы — 42 секунда.

5 муң метрге чарышка конькичилер кайгамчыктыг чедиишкиннерни чедип алганнар. Чехословакияның спортсмени В. Коларж баштайгы эзлчегде үнгеш 8 минута 34 секундада өрткен. Чехословакияның мурнунда рекордтун ол база-ла бодунга хевээр артырган.

Бешки эзлчегде С. Магеровский (Польша) биле Д. Сакуленко (ССРЭ) олар ийилээ үнгеннер. Совет спортсмен ол дистанцияны 7 минута 54,9 секундада өрттүп, үш чыл мурнунда ол-ла бедик даглыг катокка совет конькичи Николай Мамонтовтуң тургусканы делегей рекордундан 8,8 секунданы ажырган.

Ынчалза-даа дараазында эзлчегде үнген, делегейниң тулган чемпиону Борис Шилков ол дистанцияны 7 минута 45,6 секунданың дүргузунда маннап өрткен. Совет спортсменниң кайгамчыктыг чедиишкининиң дугайын көрүкчүлер изин-биле ужурашкан.

Казах ССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң шаңналы дээш чаңчыл болган маргылдаа Алма-Ата чоогунда бедик дагда катокта үргүлчүлеп турар. Январь 10-да 1500 болгаш 10 муң метрлерге оолдарның чарыжы болган.

1500 метрге болган чарышка спортсменнер кайгамчыктыг чедиишкиннерни чедип алганнар. Баштайгы эзлчегде үнген Калинин хоорайның 24 харлыг спортсмени Юрий Михайлов ол дистанцияны 2 минута 11,2 секундада өрткен. Ол болза, совет конькичи Валентин Чайкинге онаажып турган делегей рекордундан 1,7 секунда ажыг болган. Стартта спорттуң алдарлыг мастерлери москвачылар Евгений Гришин биле Юрий Сергеев. Олар кончуг дүрген маңнажып эгелээннер. Гришин мурнунче үне халаан. Ол бодунуң чаржыкчызын эзээн мурнавышаан, 2 минута 9,8 секунда болгаш чеде халып келген. Евгений Гришин 1500 метрге тиилекчи болган! Делегей чемпиону Борис Шилков база-ла делегейниң мурнундагы рекордундан ажыр—2 минута 11,4 секундада маннаан.

10 муң метрге чарыш Бүгү-эвилелдің чаа рекордтунуң тургустунганы-биле демдеглетинген.

Владимир хоорайдан келген спортсмен Дмитрий Сакуненко 16 минута 44,3 секундада өрткен. Ол болза, мурнунда Олег Гончаренкога онаажып турган ССРЭ-ниң чедиишкинин 6,2 секунда ажырган. Ол болза, делегейде ийиги чер болур. Чехословак спортсмен Владимир Коларж маргылдааларга чедиишкиниг киришкен. Ол хүн ол Чехословакияның база үш национал рекордтун тургускан.

Казах ССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң шаңналы дээш улуг хөй хевирниң талазы-биле оолдарның маргылдаазы доозулган. Ийи хонукта үргүлчүлээн маргылдааның түннелинде Дмитрий Сакуненко тиилекчи болуп үнген. Ол 184,638 мунгу санны алган. Делегейде чаңгыс-даа конькичи шак ындыг түнүү кажан-даа ап көрбээн. Ындыг хөй санның талазы-биле делегейниң мурнундагы рекордну норвег С. Фаустака онаажып турган болгаш 188,958 мунгу санга деңнежип турган.

Сакуненкодан аңгыда Фрасталтан эки түннелерни база беш совет конькичилер— Юрий Головченко, Юрий Ивашкин, Анатолий Павлов, Геннадий Воробьев болгаш Юрий Киелов оларның көргүскеннин демдеглээри солун.

Маргылдаа үргүлчүлеп турар. Январь 11-де хөрөөженнерниң маргылдаазы болур. Аңаа 500 болгаш 1500 метрлерге чарыш болур.

В. ДМИТРИЕВ,

СЭТА-ның тускай корреспондентизи.

Алма-Ата, январь 10.

Редактор Д. О. БЕГЗИ.

ССРЭ-ниң улус ажыл-агыйын хөгжүдериниң күрүне чээшкини

(1952 чылда үндүрүлгези)

1954 чылдың декабрь 26 да Новгород хоорайга болуп эрткен 4-кү тиражының

НҮҮРТЭЭР ТАБЛИЦАЗЫ

Чээшкиниң бүгү разрядтарында серияларның болгаш облигацияларның моон адаанда дугаарларына ойнаашкыннар таварышкан:

Серияларның №№	Облигациялар №№	Ойнаашкынның хемчээли рубль-биле	Серияларның №№	Облигациялар №№	Ойнаашкынның хемчээли рубль-биле	Серияларның №№	Облигациялар №№	Ойнаашкынның хемчээли рубль-биле	Серияларның №№	Облигациялар №№	Ойнаашкынның хемчээли рубль-биле
120006	33*)	1.000	124926	23*)	1.000	129809	43*)	1.000	134189	29*)	1.000
120123	03*)	1.000	124972	1—50	200	129919	50*)	1.000	134224	1—50	200
120198	47*)	1.000	125028	1—50	200	130017	1—50	200	134228	05*)	5.000
120257	10*)	1.000	125080	21*)	1.000	130081	29*)	1.000	134327	21*)	1.000
120371	1—50	200	125272	22*)	1.000	130324	44*)	1.000	134425	1—50	200
120502	21*)	1.000	125544	40*)	1.000	130392	14*)	1.000	134637	1—50	500
120533	1—50	200	125549	1—50	200	130587	1—50	200	134682	02*)	1.000
120626	1—50	200	125756	1—50	200	130734	1—50	500	134689	01*)	1.000
120680	20*)	1.000	125781	33*)	1.000	130833	19*)	10.000	134715	25*)	1.000
120779	1—50	500	125967	50*)	1.000	130840	1—50	200	134741	1—50	500
120801	20*)	1.000	126005	08*)	1.000	130958	42*)	5.000	134795	1—50	500
121168	1—50	500	126349	48*)	1.000	130995	29*)	1.000	134842	09*)	1.000
121323	08*)	1.000	126576	1—50	200	131274	1—50	200	135050	1—50	500
121400	33*)	1.000	126656	1—50	200	131289	40*)	1.000	135062	1—50	200
121674	34*)	1.000	126761	10*)	1.000	131376	44*)	1.000	135246	20*)	1.000
121851	44*)	1.000	126777	11*)	1.000	131387	1—50	200	135249	24*)	5.000
121904	1—50	200	127044	35*)	1.000	131403	1—50	200	135533	1—50	200
121977	1—50	500	127335	18*)	1.000	131494	1—50	200	135691	06*)	1.000
122098	1—50	500	127388	1—50	500	131518	1—50	500	135931	25*)	10.000
122156	50*)	5.000	127501	1—50	200	131796	39*)	1.000	136016	01*)	1.000
122315	13*)	1.000	127517	49*)	1.000	131850	37*)	5.000	136094	11*)	1.000
122351	09*)	5.000	127535	19*)	1.000	131969	48*)	1.000	136134	33*)	1.000
122414	29*)	1.000	127666	1—50	200	131995	01*)	1.000	136258	1—50	200
122415	02*)	1.000	127711	25*)	1.000	132030	19*)	1.000	136593	1—50	200
122530	1—50	200	127726	11*)	1.000	132076	1—50	200	136658	1—50	200
123247	03*)	1.000	127880	42*)	1.000	132097	1—50	200	136975	07*)	1.000
123661	1—50	200	127949	1—50	500	132373	16*)	1.000	137216	20*)	1.000
123740	07*)	1.000	128096	38*)	1.000	132535	48*)	1.000	137349	26*)	1.000
123776	23*)	5.000	128184	48*)	10.000	132566	1—50	200	137550	1—50	200
123778	05*)	1.000	128292	1—50	200	132654	15*)	1.000	137559	49*)	1.000
123789	14*)	1.000	128330	49*)	1.000	132772	31*)	1.000	137804	44*)	1.000
123878	46*)	1.000	128410	29*)	1.000	132870	33*)	1.000	137861	20*)	1.000
123951	13*)	1.000	128684	1—50	200	132902	1—50	200	137991	1—50	500
124060	18*)	5.000	128698	41*)	1.000	132971	19*)	1.000	138180	28*)	1.000
124089	11*)	1.000	128724	29*)	5.000	133090	02*)	1.000	138190	1—50	500
124126	37*)	1.000	128777	14*)	1.000	133136	1—50	200	138211	25*)	1.000
124323	39*)	5.000	128816	20*)	1.000	133220	37*)	1.000	138274	05*)	1.000
124340	1—50	200	128989	06*)	1.000	133390	30*)	1.000	138834	25*)	1.000
124394	36*)	1.000	129053	45*)	10.000	133623	1—50	200	138867	1—50	500
124406	43*)	1.000	129210	1—50	500	133645	1—50	500	139497	09*)	1.000
124467	36*)	1.000	129314	1—50	200	133660	1—50	200	139590	20*)	1.000
124507	1—50	500	129349	45*)	1.000	133843	1—50	500	139638	1—50	200
124553	1—50	500	129355	22*)	25.000	133897	1—50	200	139675	1—50	200
124601	1—50	200	129613	33*)	1.000	133926	21*)	1.000	139708	49*)	1.000
124707	43*)	1.000				134024	10*)	10.000	139813	46*)	1.000
124773	33*)	1.000				134083	1—50	200			

*) Бо серияларның моон аңгы 49 облигациялары бүрүзүнге 200 рубль таварышкан.

Күркуш-ажыл ажаалга кассаларының болгаш Күркредиттің Тыва автономнуг область эргелели.

РЕДАКЦИЯНЫҢ АДРЕЗИ: Кызыл, Щетинкин кудумчузу, бажын № 8, ТЕЛЕФОННАРЫ: Редакторнуң 3—62, редакторнуң оралакчызының 3—68, партийжи амыдырал, пропаганда болгаш агитация, көдээ ажыл-агый, культура болгаш амыдырал киллистериниң болгаш бухгалтериянның—3—65, харысалгалыг секретарының 4—98, иштики информация, чагаа, үлетпүр транспорт киллистериниң—3—88.

ТС—01512 Культура эргелелиниң типографиязы